

Ajuntament
de Barcelona

Transformem l'antiga fàbrica Mercedes-Benz

PROCÉS DE PARTICIPACIÓ DE L'MPGM MERCEDES-BENZ DEL BON PASTOR

RESULTATS DE LA SESSIÓ DE DEBAT USOS:
HABITATGE I ACTIVITAT ECONÒMICA I COMERCIAL

21 DE JULIOL DE 2021

Elaboració del document:
Direcció de Comunicació i Participació Ecologia Urbana

Introducció

L'antiga fàbrica Mercedes-Benz del Bon Pastor és un àmbit històricament dedicat de forma íntegra a l'activitat industrial (fabricació de motors d'aviació i posteriorment assemblatge automobilístic), situat al barri del Bon Pastor, al districte de Sant Andreu. Fa molts anys que la fàbrica va tancar, i actualment l'àmbit està en desús, aïllat del seu entorn.

La transformació urbanística del sector és una prioritat per a l'Ajuntament per la potencialitat que ofereix en termes d'estructurar i millorar la connectivitat dels barris de Sant Andreu del Palomar i del Bon Pastor, així com per generar una renovació urbana de mixtura d'usos, fonamentada en el manteniment de l'activitat econòmica i en l'aparició d'usos residencials, d'equipaments i altres. Aquesta transformació ajudarà a consolidar la transformació de tot el corredor de la Sagrera-Rec Comtal amb la seva mixtura d'usos.

El mes d'abril de 2021 es signa un conveni urbanístic entre l'Ajuntament de Barcelona i la propietat a fi de preveure els principals paràmetres que ordenaran la necessària modificació del Pla General Metropolità de Barcelona. En aquest marc, s'impulsa un procés participatiu amb l'objectiu principal d'incorporar la visió del veïnat en relació a les propostes tècniques plantejades.

Els objectius d'aquest procés són:

- Comunicar i divulgar els treballs tècnics en relació amb la redacció de l'MPGM, així com els espais i mecanismes que permetran la implicació del veïnat en la seva definició.
- Promoure un debat ciutadà que permeti incorporar la visió del veïnat en relació a les propostes tècniques plantejades.
- Facilitar el contrast i el recull d'informació i propostes per complementar els treballs tècnics de planejament.
- Facilitar el seguiment del procés de tramitació.

El procés de participació s'ha iniciat amb una presentació inicial al Consell de Barri de Bon Pastor, celebrat el dia 8 de juny. Posteriorment s'ha constituït la Comissió de Seguiment del procés, i el dia 6 de juliol es va celebrar una sessió informativa i d'obertura del debat, durant la qual es va presentar el conveni signat entre l'Ajuntament de Barcelona i la propietat, així com la proposta d'encaix de l'MPGM.

A partir d'aquesta sessió s'han posat en marxa diferents mecanismes participatius i informatius, tant de caràcter telemàtic, a través de l'espai del procés a la plataforma <https://www.decidim.barcelona/processes/MercedesBenzBonPastor>, com presencials, que inclouen una enquesta de percepció, carretons informatius a diferents ubicacions del barri i sessions de debat amb el veïnat.

El present informe recull els resultats de la primera sessió de debat en la que es va deliberar al voltant d'aspectes relacionats amb l'habitatge i l'activitat econòmica i comercial vinculats al futur projecte.

Informació de la sessió

Data, hora i lloc

21 de juliol de 2021, a les 18.30 h, a l'Institut Escola El Tiler Passeig Mollerussa, 1.

Convocatòria

La convocatòria de la sessió es va realitzar mitjançant correu electrònic a les entitats i organitzacions vinculades al barri. També es va fer cartelleria distribuïda a diferents zones del barri i difusió amb carretons a la via pública, per convidar al veïnat.

Assistència

La sessió ha comptat amb la participació d'aproximadament 47 persones representants d'algunes de les entitats, organitzacions i col·lectius del barri del Bon Pastor, així com representants de diferents organismes municipals vinculats al procés i a l'àmbit d'actuació.

Ordre del dia

La sessió s'ha desenvolupat a partir del següent esquema:

- 18.30 Benvinguda institucional (5')
- 18.35 Presentació de la sessió i dinàmica prevista (5')
- 18.40 Explicació del projecte i, en concret, del tema de la sessió (20')
- 19.00 Distribució dels grups de treball (5')
- 19.05 Debat i treball deliberatiu amb els grups de treball (50')
- 19.55 Posada en comú dels resultats principals de cada grup de treball (15')
- 20.10 Debat obert final (15')
- 20.25 Tancament de la sessió (5')

Dinàmica de treball

La sessió de treball s'ha desenvolupat en dos moments diferenciats:

- Una primera part informativa durant la qual l'equip redactor ha fet una exposició dels principals reptes que es plantegen a cada un dels àmbits temàtics a tractar.
- Una segona part de debat en grups de treball, durant la qual s'han recollit valoracions i aportacions de les persones assistents.

La part deliberativa s'ha realitzat seguint una metodologia de grups de treball, cada un d'ells facilitat per una persona de l'equip de treball la qual ha conduït el debat a partir d'un seguit de preguntes i temes a tractar.

La distribució als grups d'aquestes persones s'ha realitzat de manera aleatòria per la persona coordinadora de la sessió. S'ha organitzat un total de 5 grups de treball.

A cada grup es disposava d'un plànol en format DINA0 de l'àmbit de la intervenció per facilitar el debat i la generació de propostes.

Resultats de la part deliberativa de les sessions

En aquest apartat es presenten les aportacions realitzades en els cinc grups de treball que s'han organitzat. La informació cospada s'organitza en subtemes en funció de cada un dels àmbits temàtics tractats, i de manera agregada per al conjunt de grups de treball desenvolupats.

La dinàmica del debat ha permès que el debat fluís en una mena de pluja d'idees, a partir d'un seguit de qüestions plantejades per la persona dinamitzadora de cada grup. En tot cas, s'ha tingut cura per contrastar amb les persones de cada grup si existia acord o no davant de cada un dels comentaris o aportacions realitzades. La dinàmica de treball en grups separats pot haver donat com a resultat propostes o posicionaments contraposats, o que el posicionament acordat en un grup respecte una qüestió determinada, hagi estat vist de manera diferent en un altre grup. Segons això, cal apuntar que el valor principal de les aportacions és precisament la seva diversitat, doncs sempre poden existir matisos. Aquesta diversitat ha de ser considerada com un element que permetrà enriquir la proposta que es defineixi finalment tècnicament. De tota manera, en aquells casos en que es pot establir si un determinat posicionament té un consens elevat, mitjà o nul, en el grup en el que s'ha recollit, es reflecteix al costat de la proposta o intervenció.

Seguidament s'exposen els principals aspectes destacats en cada un dels àmbits temàtics treballats durant les sessions en el conjunt de grups de treball. .

1. Habitatge

- Accés a l'habitatge

Sobre aquesta qüestió, les propostes han estat:

- Que l'accés a l'habitatge de protecció oficial, en endavant HPO, sigui gestionat directament per l'Ajuntament de Barcelona. *Consens elevat en el grup*
- Donar preferència per accedir als nous habitatges que es generin en aquesta nova zona a la gent del barri del Bon Pastor. *Proposta individual sense consens en el grup*

- Model d'edificació

En relació amb aquesta qüestió s'han recollit diferents valoracions que en cada un dels grups en que s'han tractat han recollit un consens elevat:

En un dels grups es considera que

- l'índex d'edificabilitat actual és massa alt. *Consens elevat en el grup*
- També es proposa modificar el percentatge d'habitatge lliure i protegit per tal que sigui un 50% protegit i un 50% lliure. En relació a la distribució de

l'habitatge protegit es manifesta que hauria d'estar distribuït en diferents edificis i zones. *Consens elevat en el grup*

En un altre dels grups:

- Es demana generar una façana permeable al pg. de l'Havana, preveient la construcció de blocs permeables al llarg de tot el carrer per facilitar la connexió física i visual entre el pg. de l'Havana i els nous espais lliures. *Consens elevat en el grup*
- Es manifesta que cal fomentar un model d'edificació capaç de generar vida de barri i que cohesioni les plantes baixes. Es creu que el model d'edificació de torres no és adient i que seria preferible el model mixt de carrer i espai lliure. *Consens elevat en el grup*

Per contra en un altre dels grups es considera que cal:

- generar la mínima petjada sobre el territori, deixant el màxim d'espais oberts i verds. *Consens elevat en el grup*
- Es creu que seria convenient concentrar totes les edificacions al perímetre de l'àrea d'intervenció per deixar l'espai interior buit. *Consens elevat en el grup*

- Promoció d'habitatge protegit (HPO)

Aquesta qüestió ha estat debatuda principalment en dos dels grups de treball. En un d'ells s'ha proposat:

- Destinar un solar a cooperativa d'habitatge, proposta que ha assolit un *nivell de consens mitjà*, amb posicionaments a favor i en contra per parts iguals.
- Es demana no dotar el barri del Bon Pastor de més habitatge d'emergència social per tal de no convertir-lo en un *ghetto*, tot i que si es considera necessari disposar d'HPO. *Consens elevat en el grup*.

En un altre dels grups de treball es manifesta:

- L'habitatge de protecció oficial (HPO) de lloguer no hauria de ser amb opció a compra en cap cas, de manera que el parc d'HPO de lloguer de la ciutat es mantingui i augmenti. *Consens elevat al grup*.
- També es sol·licita mantenir la condició d'habitatge protegit el màxim d'anys possible, per evitar que passi al mercat lliure en pocs anys. *Consens elevat al grup*.
- Dotar l'HPO de compra amb la tipologia de protecció més alta possible. *Consens elevat al grup*.

En tots dos grups de treball es manifesta amb un *elevat grau de consens* que cal tenir en compte incloure mixtura de tipologia d'habitatges, combinant en un mateix edifici HPO i habitatge lliure i evitar, així, la segregació i l'estigma de determinades zones. *Consens elevat en els dos grups de treball*.

- Alçada, Ubicació i Alineació

En relació amb aquesta qüestió s'han recollit diferents valoracions en els cinc grups de treball, amb diferents posicionaments i un debat obert.

Cal comentar que l'AVV de Bon Pastor presenta durant el debat a cada una de les taules una proposta de volumetria i espais lliures per a l'àmbit, que també es tinguda en compte en el debat als grups de treball. Segons aquesta proposta es concentraria l'habitatge en edificis de 7 plantes més unes torres de 12 o 13 plantes ubicades a la cantonada entre pg. de l'Havana i c. Asunción i a la cantonada que es generarà a la part del solar que tocarà amb el bloc d'edificis d'habitatges existent al c. Sant Adrià. Aquesta proposta projecta la generació d'una gran plaça a l'espai i petites places a la zona de les torres. També proposa generar un vial de 20 metres a la part del solar que tocarà el bloc d'habitatges del c. Sant Adrià, el que, segons l'entitat, evitaria que els edificis existents tinguin nou habitatge molt proper a les seves edificacions.

La inclusió d'aquesta proposta en el debat als grups genera posicionaments diversos i en ocasions divergent.

Als grups s'han explorat les diferents possibilitats que es plantegen davant de dues maneres d'entendre la futura intervenció urbanística: per una banda la proposta de l'AVV, explicada breument a dalt, i un segon plantejament que preveu edificacions més baixes i amb un espai públic sense grans extensions que cerca una major interrelació social: en aquest sentit es valora que l'existència d'edificis alts té com a positiu que es poden generar més zones verdes i espai públic, però com a contrapartida es perd permeabilitat, el que limita/reduïx les relacions socials de proximitat i es fomenta un major aïllament comunitari.

La proposta de parc tancat també rep valoracions positives (es comenta que a d'altres zones com la Pl. Sóller, és ben valorat pel veïnat), però també rep valoracions negatives per diversos motius (inseguretat, manca de relació,...).

A mode de resum es pot dir que, en general, el veïnat del sector de La Maquinista manifesta el seu rebuig a que es col·loqui a prop dels seus habitatges noves edificacions amb una gran alçada, tot i que es podria considerar la possibilitat d'ubicar torres més elevades en punts allunyats. Per altra banda, es recull una valoració més propera a generar una mixtura de volumetries amb alçades raonables que permeti una millor interacció entre el veïnat, sense deixar de banda la possibilitat de disposar d'un espai públic gran (parc).

Pel que fa a les aportacions concretes, es presenten a continuació per a cada un dels grups de treball:

En un dels grups es demana:

- No permetre la construcció d'edificis d'habitatge de grans dimensions i que es fixi una alçada màxima dels nous blocs de pisos, que hauria de ser d'un màxim de 7 pisos, tot i que també poden haver-hi torres més altes als extrems de la parcel·la. *Nivell de consens elevat en el grup.*

- Es proposa que hi hagi una separació de 20 metres entre els blocs existents i els nous. Aquesta proposta pretén separar el bloc que limita a l'oest de la parcel·la amb els blocs veïns. *Grau de consens elevat en el grup.*
- Generar una plaça de les mides de la plaça Sóller entre els diferents blocs d'habitatges. *Nivell de consens mig en el grup.*
- Crear una plaça entre l'illa de cases existents del pg. de l'Havana i els nous blocs d'habitatges. Aquesta plaça faria de nexa entre els habitatges nous i els antics. *Nivell de consens mig en el grup.*
- Generar una avinguda transversal ampla a l'interior de la parcel·la (que connecti els c. Costa Daurada i Barcelonesa). *Nivell de consens mig en el grup.*

En un altre dels grups de treball es recull:

- Es planteja consensuar una implementació de l'habitatge perimetral per tal de tenir més espai verd. *Nivell de consens elevat en el grup.*
- Es valora positivament la ubicació dels edificis d'habitatge que planteja la proposta de l'Associació de Veïns, es considera que és més equilibrada que la proposta de l'Ajuntament pel que fa a la ubicació de l'habitatge. *Nivell de consens elevat en el grup.*
- De tota manera, es manifesta desacord pel que fa a la possibilitat d'edificar torres d'habitatges molt elevades. *Nivell de consens mig en el grup.*
- Col·locar les entrades dels edificis i dels pàrquings al c. Asunción i pg. de l'Havana per deixar més espai lliure a l'interior del solar. *Nivell de consens mig en el grup.*
- Alinear els edificis al c. Asunción i pg. de l'Havana per acabar de construir carrer. *Nivell de consens elevat en el grup.*
- No fer illes tancades en elles mateixes per evitar el model de veïnat de Baró de Viver. *Nivell de consens elevat en el grup.*

En un altre grup de treball s'ha comentat:

- Cal assimilar l'alçada de les noves edificacions del pg. de l'Havana a l'alçada dels edificis existents de l'entorn. *Nivell de consens elevat en el grup.*
- No ubicar edificis alts a l'arribada del c. Costa Daurada per no trencar la continuïtat entre el mateix carrer i c. de la Barcelonesa. En cas de ser necessari construir edificacions altes, ubicar-les al c. Sant Adrià. *Nivell de consens elevat en el grup.*

En un quart dels grups de treball es proposa:

- Concentrar les alçades màximes allà on davant no hi hagi veïns (fins a PB+14 i la resta PB+5/7). *Nivell de consens elevat en el grup.*

El darrer grup proposa:

- En general es recull una valoració més propera a generar una mixtura de volumetries amb alçades raonables que permeti una millor interacció entre el veïnat i un espai públic gran (parc). *Nivell de consens elevat en el grup.*

- Espais lliures

Les aportacions en relació als espais lliures s'han recollit de manera específica en el debat d'un sòl dels grups, amb un elevat consens en els plantejaments exposats:

- Hi ha consens per crear avingudes àmplies, espais oberts, zones verdes àmplies, enjardinades i amb arbrat i no pas places dures d'asfalt. *Nivell de consens elevat en el grup.*
- Es manifesta acord amb crear carrers continus, el màxim de rectes possible i concentrar la circulació de vehicles a l'exterior del perímetre. *Nivell de consens elevat en el grup.*
- Es proposa construir-hi jocs d'aigua per als infants i que ajudin a refrescar-se a la temporada d'estiu. *Nivell de consens elevat en el grup.*

- Perills a evitar

- En un dels grups es planteja amb un elevat consens per part de les persones integrants, establir mesures que impedeixin la gentrificació de la nova zona del barri, que consideren que podria produir-se si els nous llocs de treball que es puguin generar són exclusivament de perfils formatius elevats, amb sous elevats, la qual cosa comportaria l'augment de preu dels nous habitatges, que només podrien adquirir persones de nivell socioeconòmic elevat. *Nivell de consens elevat en el grup.*

2. Activitat econòmica i comercial

- Tipologia de l'activitat a fomentar

En relació amb aquesta qüestió es recull en diferents grups la voluntat de que el nou espai incorpori activitat comercial de proximitat i per donar resposta a les necessitats dels habitants. Es recullen les següents valoracions:

- En un dels grups es manifesta amb un elevat consens que cal fomentar una nova activitat comercial centrada a donar resposta a les necessitats quotidianes del veïnat, comerços i serveis de proximitat i de primera necessitat. Es destaca que actualment manca aquesta tipologia de comerç a l'àmbit del pg. de l'Havana i els seus entorns. *Nivell de consens elevat en el grup.*
- En un altre dels grups s'incideix també amb aquesta idea amb un elevat grau de consens, indicant que caldria establir comerços bàsics, de primera necessitat i bars i restauració. *Nivell de consens elevat en el grup.*

- Un altre dels grups també considera que cal projectar el tipus de comerç: comerç del dia a dia, tipus fleques, queviures, perruqueria, farmàcia, etc. *Nivell de consens elevat en el grup.*
- En un altre dels grups es planteja la idea que l'activitat comercial ambulante està canviant i deixant de ser itinerant, passant a desenvolupar-se a locals del barri. Cal tenir en compte aquest fenomen per afavorir que es pugui implantar als nous espais activitat de comerç desenvolupada per persones del barri i adreçada a la resta del barri ("comerç local i pels locals"). *Nivell de consens elevat en el grup.*
- En aquest mateix grup es planteja que caldria també fomentar als nous espais una activitat econòmica diversa amb petits comerços productius manufacturadors (artesanía). *Nivell de consens elevat en el grup.*

Per últim en un dels grups es proposa la redacció d'un pla per impulsar el polígon del Torrent de l'Estadella que actualment es troba en un estat decadent. L'impuls de la rehabilitació de la Mercedes pot servir per impulsar la regeneració de tota la zona. El polígon es pot regenerar combinant habitatge, activitat comercial, industrial, universitària... *Nivell de consens elevat en el grup.*

- Distribució de les activitats

En relació amb la distribució de l'activitat econòmica i comercial, les propostes són les següents:

- En un dels grups es considera que cal distribuir l'activitat econòmica i els equipaments al llarg de tota la parcel·la de la fàbrica Mercedes-Benz, per tal d'esponjar les activitats i crear un nou centre al barri del Bon Pastor connectant-lo amb Sant Andreu. *Nivell de consens elevat en el grup.* Aquesta idea es repeteix en un altre dels grups, tot i que amb un consens mitjà.
- Un altre dels grups demana no dissenyar el carrer Sant Adrià com a eix comercial sinó com a espai de passeig i proposa distribuir el comerç a les plantes baixes dels edificis, fent carrers vius. En cas que la proposta final sigui la de crear un eix comercial, es sol·licita crear un nou carrer que travessi per dins el solar de la fàbrica Mercedes Benz. *Nivell de consens elevat en el grup*
- Un dels grups manifesta acord amb concentrar el comerç als dos eixos principals i agrupar-lo en zones concretes per garantir-ne la seva continuïtat al llarg del temps. També es considera que cal repartir el sector terciari per tot l'àmbit. *Nivell de consens elevat en el grup*
- Un altre grup no contempla viable la creació d'un eix comercial, per la complicació i la poca compacitat del teixit proposat i de l'entorn. Es considera que cal planificar la zona comercial perimetralment, pels carrers que ja

existeixen, i parar atenció al fet que alguns comerços que hi ha al voltant no funcionen, tot i ser zona de pas. *Nivell de consens elevat en el grup*

En darrer terme, cal destacar que en un parell dels grups de treball s'apunta que els locals dels baixos dels edificis podrien acollir diferents serveis per al barri, reservant espais per a les associacions i entitats, així com espais de lleure per a adults i infants i espais per a associacions per omplir la manca de serveis del barri del Bon Pastor. També s'apunta que caldria reservar una part dels locals comercials de protecció oficial, igual que s'ha fet a Ciutat Vella. *Nivell de consens elevat en el grup*

- Creació de sinèrgies

En dos dels grups de treball es reflexiona sobre la necessitat de generar sinèrgies entre els diferents agents econòmics i socials del barri i el seu entorn. En aquest sentit es plantegen, amb un elevat grau de consens a cada grup, les següents propostes:

- En els grups de treball s'està d'acord amb preveure una forta col·laboració pública per engegar i mantenir les oportunitats econòmiques previstes i amb impulsar, des de l'Ajuntament, la generació i l'enfortiment d'un teixit comercial entre el Bon Pastor i Sant Andreu. *Nivell de consens elevat en el grup*
- Es demana revifar el teixit industrial de la zona, generant sinèrgies entre els centres educatius que es preveu que s'hi instal·lin i l'activitat industrial ja existent amb fórmules com ara la formació dual. Aquest vincle hauria de revertir en la creació de llocs de treball per a la població del barri. *Nivell de consens elevat en el grup*
- Un altre grup de treball constata que les experiències d'empreses existents al Polígon d'Activitat Econòmica (PAE) com Urbaser, poden ser models per generar treball per a la població del barri. *Nivell de consens elevat en el grup*
- Es proposa que es fomenti que les persones que siguin usuàries dels centres educatius i les indústries puguin interrelacionar amb el barri, generant sinèrgies que facilitin el desenvolupament de part de la seva vida dins del barri. El grup opina que l'Escola Elisava és una escola privada elitista. *Nivell de consens elevat en el grup*
- Per últim, s'encoratja a aprofitar el canvi de paradigma productiu i social que s'està produint amb el traspàs d'una economia basada en combustibles fòssils a una activitat basada en energies netes. En aquest context, es proposa fomentar que els nous centres educatius que s'hi instal·lin generin noves formes de producció amb empreses i tallers locals amb nous nínxols d'activitat com ara la gestió de residus, la mobilitat sostenible i altres. *Nivell de consens elevat en el grup*